

BEREDSKAPSPLANER FOR IUA TELEMARK

Region 9

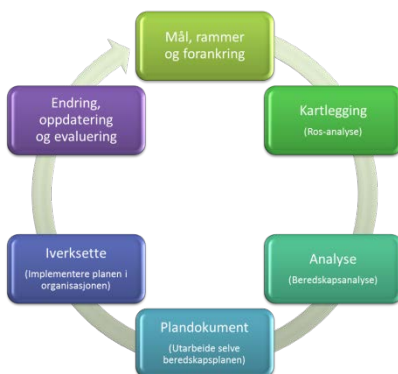

Innledning

Interkommunalt Utvalgt mot Akuttforurensing (IUA Telemark) er etablert for å ivareta forurensning, både fra olje og andre kjemikalier og dekker sjø, land og vassdrag i Telemark. IUA-samarbeidet er en landsdekkende beredskap som bygger på de 32 etablerte interkommunale utvalg(regioner). Den kommunale beredskapsorganisasjonen utgjør kjernen i den totale norske beredskapen mot akutt olje- og kjemikalieforurensning.

Beredskapsplanverket til IUA Telemark er laget med bakgrunn i en miljørisikoanalyse og tilhørende beredskapsanalyser. For at beredskapen skal innrettes mot den aktuelle risiko i regionen, må det gjennomføres en miljørisikoanalyse som beskriver både sannsynlighet for og konsekvenser av relevante forurensningsuhell. Det er vanlig å uttrykke miljørisikoen i form av typiske uhellsscenarioer som på en enkel måte gir et bilde av miljørisikoen. Det er viktig at scenariene begrunnes og at det gis en kort beskrivelse av hvilken type tiltak (innsatsplan) som kreves for å ivareta de enkelte scenarioer. Hovedhensikten med miljørisikoanalysen/scenariene er å danne grunnlag for og dimensjonere beredskapen(beredskapsanalyse), det vil si beslutte beredskapens organisering, krav til responstid, varsling, nødvendig bemanning (både antall og nødvendig kompetanse) og utstyr (type og mengde). En beredskapsanalyse avdekker sårbarheten, og om det er samsvar mellom faktisk og ønsket beredskapsnivå. Analysen danner grunnlaget for valg av kosteffektive beredskapstiltak og bygger på resultatene av miljørisikoanalysen. Miljørisiko- og beredskapsanalysene er utført i samme arbeidsprosess, da dette gir en systematisk tilpasning av løsninger i forhold til de fare- og ulykkessituasjoner som er dokumentert.

Beredskapsplanverket består en administrativ og operativ del samt tilhørende vedlegg. Beredskapsarbeidet og planverket til IUA Telemark bygger på prinsippene i beredskapsplanleggingshjulet som er inndelt i 6 ulike faser. Beredskapsplanleggingshjulet gir oss en skjematisk fremstilling av prosessen, og illustrerer at beredskapsplanlegging er en kontinuerlig prosess som følger visse faser.

- 1. Mål, rammer og forankring** er gitt gjennom IUA-samarbeidets vedtekter, planverk avtaler og kommunelovens § 27 om interkommunalt samarbeid. Det er IUA Telemark sin vertskommune, beredskapsstyret og årsmøtet som forvalter og utøver dette.
- 2. Kartlegging** er gjennomført gjennom en relevant miljørisikoanalyse som er godkjent av Miljødirektoratet.
- 3. Analyse:** Det er utført en beredskapsanalyse, denne analysen er utført i samme arbeidsprosess som miljørisikoanalyse, da dette gir en systematisk tilpasning av løsninger i forhold til de fare- og ulykkessituasjoner som er dokumentert.
- 4. Plandokument(beredskapsplanen)** er utarbeidet med en administrativ del og en operativ del med tilhørende vedlegg.
- 5. Iverksette:** Det gjennomføres opplæring og øvelser i ulike former og skalaer hvert år. Det forekommer også hendelser hvor IUA Telemark må inn å aksjonere.

- 6. Endring, oppdatering og evaluering:** Beredskapsplanlegging er en kontinuerlig prosess. Gjennom øvelser og virkelige hendelser vil en finne styrker/svakheter med planverket, som følgelig påvirker håndteringen av hendelsene. Endring, oppdatering og evaluering må skje jevnlig. Gjennom evalueringer av øvelser og fullskalahendelser så blir planverket endret og oppdatert.

Innhold

ADMINISTRATIV DEL.....	4
1. Formell organisering.....	4
1.1 Delegering til IUA.....	4
1.2 Vedtekter.....	5
1.3 Samarbeidsavtale – IUA Telemark og vertskommune / Bamble.....	8
2. Administrasjon av beredskapen	9
2.1 Beredskapsplanens godkjenning/ikrafttredelse.....	9
2.2 Lovgrunnlag	9
3. Den interkommunale beredskapsorganisasjonen.....	12
3.1 Formel organisering.....	12
3.2 Årsmøte og beredskapsstyret	13
3.3 Vertskommune og sekretariat.....	13
3.4 Opplæring/øvelser.....	14
3.5 Ansvar og oppgaver	14
4. Økonomi	15
4.1 Årsbudsjett	15
4.2 Kostnadsfordeling.....	15
4.3 Anvisningsmyndighet	15
4.4 Revisjon	15
4.5 Utgifter til innsatser/garantier	15
OPERATIV DEL.....	17
1. Beredskapsorganisasjon	17
1.1 Formål.....	17
1.2 IUAs beredskapsorganisasjon.....	17
1.3 Bemanning.....	18
1.4 Geografisk virkeområde	19
1.5 Aksjonsentral	19

1.6 Samordning av store oljevernaksjoner som ledes av Kystverket	19
1.7 Innsatsnivåer	20
2. Varsling og mobilisering	21
2.1 Sjekkliste meldingsmottaker / leder IUA.....	21
2.2 Varslingsplanen	22
2.3 Varslings skjema	24
2.4 Mobilisering.....	24
3. Sjekklister forberedelser, gjennomføring og avslutning av innsatser	24
3.1 Før innsatsledelse er utpekt	24
3.2 Etablering av innsatsorganisasjon og aksjonsentral	25
3.3 Innsatsleder	26
3.4 Leder planlegging og miljø.....	28
3.5 Leder operasjon.....	29
3.6 Leder logistikk.....	30
3.7 Skadestedsleder (SKL).....	31
3.8 Sektor/teigleder	32
3.9 Sikkerhetskoordinator	33
3.10 Støttefunksjoner.....	33

ADMINISTRATIV DEL

1. Formell organisering

1.1 Delegering til IUA

Kommunens myndighet etter § 47 i forurensningsloven delegeres herved til IUA.

Denne delegeringen fritar ikke kommunen for det selvstendige ansvar som er gitt etter forurensningsloven. IUA eller vertskommunen har ikke formelle rettigheter eller ansvar i forurensningsloven. Dette begrenser ikke IUAs og vertskommunens muligheter til å utføre kommunenes plikter etter forurensningsloven og krav gitt med hjemmel i denne. De kan derfor etablere en beredskap mot akutt forurensning, gjennomføre innsatser, utarbeide miljørisikovurdering og beredskapsplan, utvikle nødvendig kompetanse, anskaffe tilstrekkelig utstyr osv. På den annen side må formelle vedtak som skal fattes eller krav om refusjon overfor skadevolder og lignende formelle handlinger som hjemles i forurensningsloven, gjøres av den aktuelle kommunen. Kommunestyrets delegering er hjemlet i Lov av 25.09.92 om kommuner og fylkeskommuner, ref. § 27.

1.2 Vedtekter

1. Navn og formål

Samarbeidet om akuttforurensing i Telemark kalles: Interkommunalt utvalg mot akuttforurensing Telemark(IUA Telemark). IUA Telemark har som mål å ivareta forurensning både fra olje og andre kjemikalier og dekker sjø, land og vassdrag i vår region.

2. Beskrivelse av samarbeidet og lovgrunnlaget

Virkeområdet for avtalen er kommunene i Telemark fylke. Kommunene er: *Kragerø, Drangedal, Bamble, Porsgrunn, Skien, Siljan, Nissedal, Fyresdal, Nome Kviteseid, Bø, Sauherad, Notodden, Hjartdal, Tinn, Seljord, Tokke, Vinje.*

Kontorkommune(vertskommune) er Bamble og leder for samarbeidet er brannsjefen. Hoved depot for landbasert akutt kjemikalievern er lokalisert til Porsgrunn brannvesen.

Samarbeidet skal sette eierkommunene i stand til å møte kravene til kommunal beredskap mot akutt forurensning. Samarbeidet skal gi samarbeidskommunene den mest kostnadseffektive beredskap.

Kommunens myndighet etter § 43 i forurensningsloven delegeres herved til IUA. **Delegasjonen fritar ikke kommunen for det selvstendige ansvar som er gitt etter forurensningsloven.**

3. Oppløsning, uttreden og oppsigelser

Samarbeidet kan løses opp ved vedtak fattet med 2/3 flertall av årsmøtet. Fra vedtak om oppløsning fattes fortsetter samarbeidet i ett – 1 - år før det avvikles.

Dersom en kommune ønsker og tre ut av samarbeidet gjøres dette skriftlig innen 1. juli med virkning påfølgende årsskifte.

Dersom en kommune vedtar å gå ut av fellesskapet skal utløsningssummen være verdien av kommunenes andel av fellesutstyret på utmeldestidspunktet. Det vil si at denne utbetaling beregnes etter samme forhold som kommunen har foretatt innbetaling. Ingen kommune kan tilbakeføres større verdier enn det som er skutt inn. Den utredende kommune fortsetter å hefte for den gjeld som beredskapsorganisasjonen måtte ha på det tidspunkt uttreden finner sted.

4. Endring av vedtektene

Vedtektene kan endres av årsmøtet med alminnelig flertall. Forslag til endringer av vedtektene kan fremmes av en eller flere av deltagerkommunene eller styret.

5. Organisering

Årsmøte:

1. IUA sin øverste myndighet er årsmøte som skal være sammensatt av 1 person fra hver av samarbeidskommunene. Hver kommune har en stemme og peker selv ut en person som er stemmeberettiget.
2. Årsmøte skal avholdes innen 1. februar hvert år. Møtet skal behandle siste års avlagte regnskap og årsmelding samt beredskapsstyrets forslag til budsjett for neste år.
3. Årsmøte velger selv møteleder og 2 representanter til å underskrive protokollen. Årsmøte er beslutningsdyktig dersom halvparten av eierkommunene er tilstede.

Ved stemmelikhet er møtelederens dobbeltstemme avgjørende.

4. Årsmøte har ingen myndighet til å oppta lån eller på annen måte forplikte eierkommunene utover det som er bestemt i budsjettet. Finner årsmøte det nødvendig å oppta lån skal dette godkjennes av det enkelte by/kommunestyre.
5. Årsmøte kan ved ordinært flertallsvedtak overprøve et vedtak gjort av beredskapsstyret.

Beredskapsstyret:

Beredskapsstyret skal ivareta kommunenes beredskapsansvar i samsvar med beredskapsplanen. Samarbeidskommunene skal ha 9 av 15 representanter i styret. Beredskapsstyrets leder er Brannsjefen i Bamble, som også vil være leder av IUA Telemark. De resterende 8 velges av årsmøtet. Hvorav 4 av disse roteres for hvert 2. år på samarbeidskommunene. Beredskapsstyret skal ha 1 representant fra henholdsvis beredskapspliktig industri, oljeselskapene, Havnedirektøren i Grenland, Politiet, Sivilforsvaret, samt Fylkesmannens miljøvernavdeling.

Beredskapsstyret har overordnet ansvar for planlegging, gjennomføring og rapportering. Beredskapsstyret fremmer forslag til finansiering og årsbudsjett. Beredskapsstyret legger også frem årsregnskap og årsmelding for vedtak i årsmøtet. Beredskapsstyret har ansvar for at det til en hver tid foreligger en hensiktsmessig beredskapsplan, og at denne revideres ved behov, minst hvert 4. år. Beredskapsstyret skal påse at personell- og utstyrsressursene er tilstrekkelige i forhold til skadepotensialet i regionen, herunder at personellet blir gitt nødvendig utdanning og får muligheter til å perfektionere seg slik at beredskapsorganisasjonen kan løse sine oppgaver.

Beredskapsstyret prioriterer og anbefaler søknader om støtte til innkjøp av utstyr.

Bamble kommune er kontorkommune og er tillagt ledelse, sekretariat og materialforvaltning, og bestemmer selv hvordan disse oppgavene skal fordeles og organiseres.

6. Årsplaner og årsrapporter

Samarbeidskommuner skal innen 1. februar få tilsendt beredskapsstyrets forslag til årsplan med årsbudsjett for påfølgende år til godkjenning. Innen 1. februar skal beredskapsstyret legge fram årsrapport med regnskap for foregående år. Årsrapport og regnskap behandles av årsmøtet innen 1. februar.

7. Økonomiske forhold

Lett utstyr i enkeltkommunene:

Egenandelen og vedlikeholdskostnader dekkes av hver enkelt kommune.

Mellomtung utstyrspakke land /vassdrag (Depotene):

Eierkommunene hefter kollektivt for ev. låneopptak som delfinansiering av mellomtungt utstyr plassert på depot.

Investering i tungt utstyr Sjø/ land/vassdrag:

Eierkommunene hefter kollektivt for låneopptak som delfinansiering av tungt utstyr plassert ved hovedberedskapslager land/sjø eller der beredskapsstyret bestemmer.

Kompetanseutvikling:

Utgifter til generell kompetanseutvikling dekkes av hver enkelt kommune. Utgifter til spesiell kompetanseutvikling dekkes av IUA Telemark.

Driftsutgifter:

Årlige driftsutgifter for regionen fordeles etter folketallet og en risikobetraktning. Driftsutgiftene er i utgangspunktet satt til 2,5 kroner per innbygger og minimum 7000,- kroner per kommune.

Kommunene med kystlinje har en noe høyere utgift med bakgrunn i risikobilde. Årsmøtets forslag til årlig driftsbudsjett skal godkjennes av kommunene. Fordelingsnøkkelen justeres hvert 5. år, år 2012 - 2016 osv.

Kommune	Innbyggere	Driftsutgifter
Skien	52.900	100.000,-
Porsgrunn	35.400	100.000,-
Bamble	14.100	63.000,-
Kragerø	10.690	63.000,-
Fyresdal	1.340	7.000,-
Nissedal	1.430	7.000,-
Kviteseid	2.500	7.000,-
Seljord	2.940	7.500,-
Notodden	12.500	31.500,-
Drangedal	4.220	10.500,-
Tinn	5.950	15.000,-
Hjartdal	1.600	7.000,-
Siljan	2.440	7.000,-
Vinje	3.700	9.000,-
Tokke	2.270	7.000,-
Bø	5.770	14.500,-
Sauherad	4.360	11.000,-
Nome	6.590	16.500,-
Totalsum		483.500,- kr

Tabell: *Kostnadsfordeling per 2013.*

Aksjoner:

Ved aksjoner i på nivå 3 og 4 i henhold til beredskapsplanens vil innsatsleder (IUA leder eller hans stedfortreder) godkjøres med 125 % lønn i akuttfasen og 112,5 % lønn i driftsfasen inntil aksjonen avsluttes. Ekstra lønn skal kompensere det ekstra ledelsesansvaret en rolle innebærer og skal faktureres skadevolder.

8. Eiendomsrett til materiell

Fellesmateriell som er anskaffet i forbindelse med tidligere og framtidig interkommunal beredskap er deltakende kommuners felles eiendom. Utstyr utover dette er den enkelte kommunes eiendom.

9. Godkjenning av beredskapsplanen

Vedtektene er betinget av at beredskapsplanen er godkjent av Klima- og forurensingsdirektoratet (KLIF). Beredskapsplanen skal godkjennes av årsmøtet. Beredskapsstyret er ansvarlig for å oppdatere og ajourholde planverket.

10. Vesentlige endringer

Dersom det blir nødvendig å endre beredskapsplanens virkeområde eller omfanget i vesentlig grad, skal slike endringer gjøres ved å fremme dette for et beslutningsdyktig årsmøte.

Revidering av vedtekter av skal godkjennes av by/kommunestyret i alle deltagerkommunene, mens mindre endringer godkjennes av årsmøte og legges fram til minst politisk orientering i alle deltagerkommunene.

1.3 Samarbeidsavtale – IUA Telemark og vertskommune / Bamble

1. Avtalen er basert på vedtak i beredskapsstyret av 7.april 2011 og omfatter:

- Ledelse av IUA Telemark
- Materialforvaltning og sekretariatsfunksjon
- Førings av IUA Telemarks regnskap

2. Leder av IUA Telemark blir i følge avtalen den til enhver tid ansatte brannsjef i Bamble kommune. Leder av IUA Telemark har det totale ansvar for at alle forpliktelser som organisasjonen har overfor dets medlemmer og statlige myndigheter blir ivaretatt. Leder skal sørge for at medlemmer av IUA Telemark blir akseptabelt informert og involvert, slik at samlede ressurser blir forsvarlig forvaltet. Leder av IUA Telemark står til ansvar for årsmøtet.

3. Materialforvaltning og sekretariatsfunksjon skal sikre at organisasjonen blir trent og øvet, materiell blir forvaltet på en forsvarlig måte og at sekretariatsfunksjonen av IUA Telemark blir ivaretatt. Leder IUA Telemark er ansvarlig for at Bamble kommune leverer disse tjenestene.

4. Bamble kommune har ansvaret for førings av regnskap for IUA Telemark og at dette blir revidert og fremlagt årsmøte for behandling. Leder IUA Telemark er ansvarlig for at Bamble kommune leverer disse tjenestene.

5. Avtalen er gyldig fra 1.1.2012 og inntil det tidspunkt årsmøtet i IUA Telemark måtte vedta.

6. For dette betaler IUA Telemark årlig kr 150.000.- forskuddsvis innen januar måned hvert år. Eventuell forhøyelse av godtgjørelsen av disse tjenester skal behandles av årsmøtet.

Brevik, den 05.desember 2011

Finn Flogstad
Leder
IUA Telemark

Tore Marthinsen
Rådmann
Bamble kommune

Morten Meen Gallefos
Brannsjef
Bamble kommune

2. Administrasjon av beredskapen

2.1 Beredskapsplanens godkjenning/ikrafttredelse

Beredskapsplanen utarbeides og godkjennes av beredskapsstyret og årsmøtet til IUA Telemark, siste vedtatt godkjenning: 30. januar 2014. Kommunelovens § 27 setter krav til at samtlige kommuner i IUA-samarbeidet behandler og vedtar en delegasjon av myndighet knyttet til akutt forurensning (vedtekter og samarbeidsavtale), herunder menes også beredskapsplanverket.

Delegasjon av myndighet er godkjent av kommunestyret:	Dato:
Skien kommune	23.05.13
Porsgrunn kommune	02.05.13
Bamble kommune	05.30.13
Kragerø kommune	13.06.13
Fyresdal kommune	18.04.13
Nissedal kommune	25.04.13
Kviteseid kommune	12.09.13
Seljord kommune	02.05.13
Notodden kommune	23.05.13
Drangedal kommune	20.06.13
Tinn kommune	19.09.13
Hjartdal kommune	24.05.13
Siljan kommune	03.04.13
Vinje kommune	23.05.13
Tokke kommune	17.09.13
Bø kommune	22.04.13
Sauherad kommune	12.09.13
Nome kommune	20.06.13

Beredskapsplanen er godkjent av Klima- og forurensningsdirektoratet den 23.03.2012 med hjemmel i Lov av 13. mars 1981, nr. 6 om Vern mot forurensning og om avfall, jfr. § 44 første ledd. Planen trer i kraft fra 30.11.2012.

2.2 Lovgrunnlag

2.2.1 Forurensningsloven

Grunnlaget for beredskapen finnes i Lov av 13. mars 1981 nr. 6 - Forurensningsloven

I § 38 defineres akutt forurensning som "forurensning av betydning som inntreffer plutselig og som ikke tillates etter bestemmelse i eller i medhold av forurensningsloven."

§ 39 beskriver den varslingsplikt alle, inkludert kommunene, har i forbindelse med akutt forurensning. "varslingsplikten (.....) påhviler den ansvarlige (for forurensningen). Også andre har plikt til å varsle". Nærmere bestemmelser om varslingsplikten er gitt i varslingsforskriften av 09.07.1992. Kystverket kan gi nærmere retningslinjer for varslingen, f.eks. til nødmeldesentralen.

§ 43 regulerer kommunenes beredskapsplikt: "Kommuner skal sørge for nødvendig beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger innen kommunen, og som ikke dekkes av privat beredskap etter §§ 40-42."

§ 44 regulerer kommunenes plikt til å etablere beredskapsplan. Miljødirektoratet har myndighet til å kreve at kommunal beredskapsplan blir lagt frem for godkjenning. MiljøDir kan sette nærmere krav til denne beredskapen og pålegge kommuner å samarbeide om beredskap.

§ 46 slår fast at kommunen har aksjonsplikt, både i situasjoner som omfattes av beredskapsplikten i § 43, men også i situasjoner som i størrelse eller kompleksitet går ut over denne.

§ 47 beskriver kommunenes bistandsplikt med personell og utstyr ved innsatser mot akutt forurensning. Bistandsplikten er ikke begrenset til egen kommune. Ved statlige aksjoner inntreffer bistandsplikten først etter formelt pålegg fra Kystverket. Pålegget skal begrunnes av Kystverket, og kan påklages av kommunene. § 47 gir videre kommunen myndighet til å pålegge private beredskapspliktige å bistå med utstyr og personell.

Kystverket er delegert myndighet etter forurensningsloven når en akutt forurensning har inntruffet. Kystverket kan da føre tilsyn med innsatsen (privat eller kommunal) og kan eventuelt overta og lede den videre innsatsen.

Med hjemmel i forurensningsloven er det også utstedt følgende forskrifter:

- Forurensningsforskriften kap 19: "Sammensetning og bruk av dispergeringsmidler og strandrensemidler for bekjempelse av oljeforurensning" Dispergeringsforskriften
- Forskrift om varslings av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning, se Varslingsforskriften.

2.2.2 Krav om beredskap

Miljødirektoratet har pålagt den enkelte kommune å ha en beredskap mot akutt forurensning. Kravet er hjemlet i forurensningsloven § 44 og er datert 15.08.1994 og 18.03.1999.

2.2.3 Brann- og eksplosjonsvernloven

Brann- og eksplosjonsvernloven av 14.06.2002 beskriver brannvesenets ansvar og oppgaver:

§ 9 slår fast at kommunen skal ha et brannvesen og skal gjennomføre en risiko- og sårbarhetsanalyse.

§11 slår fast at brannvesenet skal bistå ved andre akutte ulykkessituasjoner enn brann. Brannsjefen skal ha skadestedsledelsen inntil oppgaven eventuelt overtas av annen ansvarlig leder. Dette gjelder når intet annet er avtalt f.eks. i form av beredskapsplan mot akutt forurensning.

§ 15 regulerer samarbeid om beredskapen mellom kommuner.

Med hjemmel i loven ovenfor, er det fastsatt en forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen med veiledning. Denne setter nærmere krav til beredskapen ved brann og andre ulykkessituasjoner.

2.3 Forkortelser

AKL - Aksjonsleder (når staten leder aksjonen)
DSB - Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
IUA - Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning
Klif - Klima og forurensningsdirektoratet
MDir - Miljødirektoratet
LRS - Lokal redningssentral
SKL – Skadestedsleder

2.4 Definisjoner

De fleste faguttrykk innen beredskap mot akutt forurensning er definert på nettsiden www.afterm.no.

Aksjonsleder - den person Kystverket bemyndiger til å lede en statlig aksjon mot akutt forurensning. Se også Innsatsleder.

Geografisk virkeområde - klart definert og avgrenset område som beredskapen skal omfatte (eksempelvis en region, en kommune el.l.)

Innsats - Organiserte tiltak for å hindre, stanse, begrense og fjerne skader og ulemper som følge av uønsket hendelse.

Innsatsleder - den øverste ansvarlige for håndtering av en innsats på kommunalt/IUA nivå. Det er leder av IUA eller brannsjef, eventuelt den som innehar brannsjefens fullmakter, som skal ivareta denne funksjonen.

Interkommunalt Utvalg mot Akutt forurensning (IUA) – et utvalg sammensatt av ledere for ulike beredskapsinstanser (brannsjef, havnesjef, politimester, repr. for industrien) i regionen. Utvalget, eventuelt representert ved vertskommunen, skal planlegge, iverksette og lede interkommunale innsatser mot akutt forurensning innen regionen på land og på sjø ut til grunnlinjen dersom skadevolder ikke iverksetter tilstrekkelige tiltak og inntil staten eventuelt overtar ansvaret for innsatsen.

Miljørisikoanalyse - en analyse av sannsynligheten for en hendelse eller faresituasjon som medfører eller kan medføre akutt forurensning og de konsekvenser denne kan ha for miljøet

Region - geografisk avgrenset område for interkommunalt beredskapssamarbeid for å ivareta kommunenes plikter etter Forurensningslovens § 43 - kommunal og statlig beredskap.

Restaurering - tiltak som iverksettes når saneringen er avsluttet for å tilbakeføre plante- og dyrelivet til tilstanden før utslippet inntraff

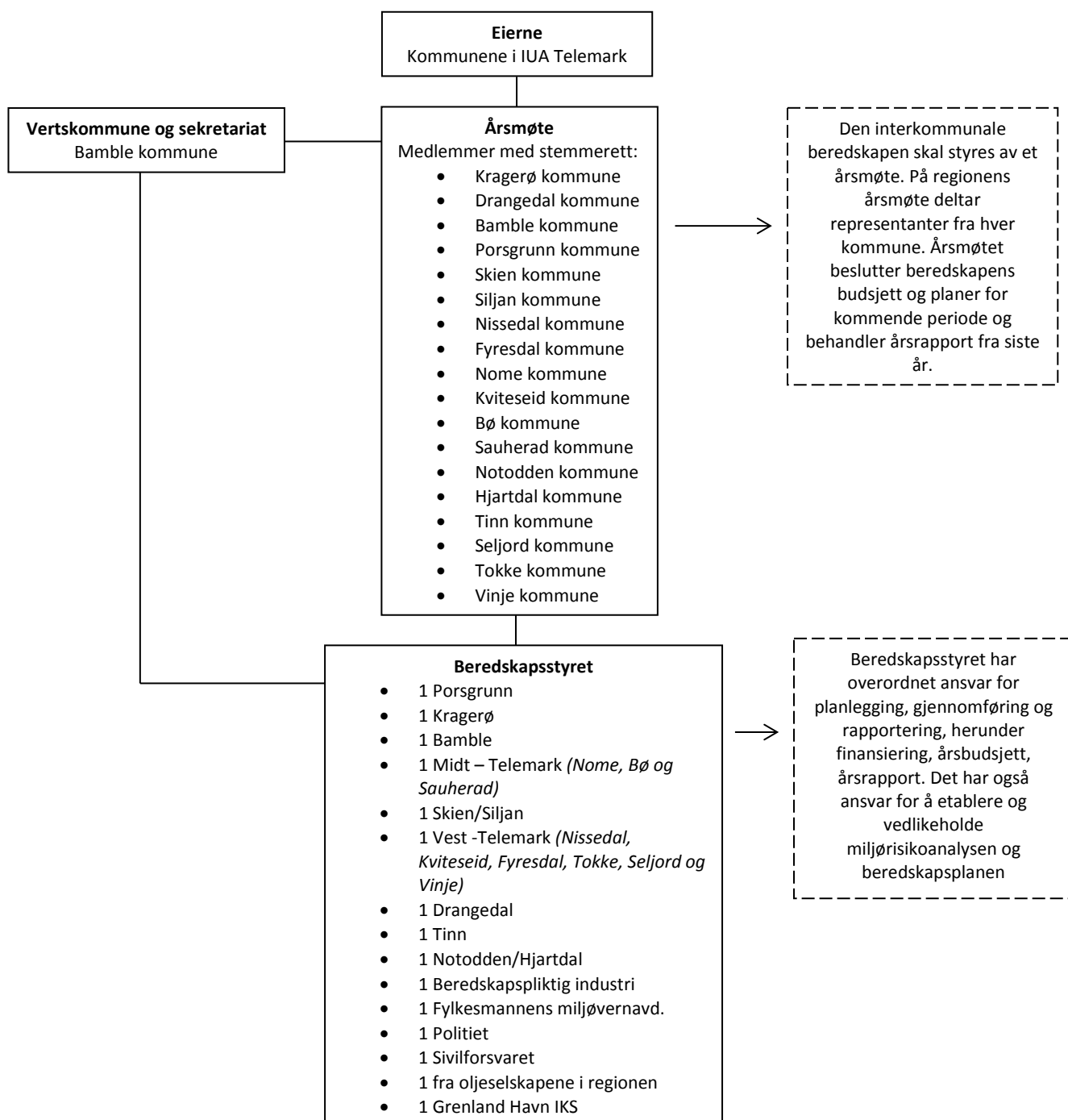
Vertsbrannvesen - brannvesenet i vertskommunen. Vil være utrykningsinstans ved akutt forurensning i hele regionen.

Vertskommune – en kommune i hver region som skal administrere beredskapen mot akutt forurensning innen regionen. Vertskommunen har også ansvar for, i tillegg til den operative beredskapen i egen kommune, å tilby bistand til andre kommuner innen regionen ved akutte forurensningssituasjoner på land og sjø.

3. Den interkommunale beredskapsorganisasjonen

3.1 Formel organisering

Den formelle organiseringen av beredskapen i kommunene er en samarbeidsordning i tråd med kommunelovens § 27 om *Interkommunalt samarbeid*.

3.2 Årsmøte og beredskapsstyret

Den interkommunale beredskapen skal styres av et årsmøte og beredskapsstyret. På regionens årsmøte deltar representanter fra hver kommune. Årsmøtet beslutter beredskapens budsjett og planer for kommende periode og behandler årsrapport fra siste år. Beredskapsstyret har overordnet ansvar for planlegging, gjennomføring og rapportering, herunder finansiering, årsbudsjett og årsrapport samt at det til enhver tid foreligger en hensiktsmessig og oppdatert miljørisikoanalyse og beredskapsplan. Disse skal revideres ved behov, minst hvert 5. år. Beredskapsstyret skal også få seg forelagt rapporter fra gjennomførte beredskapsøvelser. Beredskapsstyret har ansvar for at personell- og utstyrsressursene er tilstrekkelige i forhold til skadepotensialet i regionen, herunder at personellet blir gitt nødvendig utdanning og får muligheter til å perfeksjonere seg slik at beredskapsorganisasjonen kan løse sine oppgaver. Beredskapsstyret skal påse at alle deltagerkommunene har en egen kommunal beredskapsplan mot akutt forurensning. Den kommunale planen skal samkjøres med regionens beredskapsplan. Det Interkommunale Utvalg mot Akutt Forurensning (IUA) er årsmøtets operative organ som trer sammen ved innsatser. Se også pkt. 3.4 om opplæring og øvelser. For at regionens beredskap skal fungere effektivt, er det nødvendig:

- at enkeltkommunenes, og i aktuelle tilfelle private virksomheters, beredskapsplaner samordnes for å kunne koordinere innsatsen når oppgaven er større enn hva den enkelte kommune eller virksomhet kan klare.
- at et samarbeid med statlige- og private organisasjoner innen akutt forurensningsberedskap etableres og utvikles. Det er spesielt viktig at regionens beredskapsplan er harmonisert med Kystverkets beredskapsplan slik at samarbeidet også kan fungere effektivt ved statlige aksjoner.

3.3 Vertskommune og sekretariat

Det skal utpekes en vertskommune i regionen. Valg av vertskommune skal godkjennes av Miljødirektoratet. Det er en forutsetning at denne kommunen har forutsetninger for å påta seg et utvidet ansvar av administrativ og operativ art. Vertskommunen er et kompetansesenter i regionen, slik at kommunene også kan få faglig råd om beredskap og støtte ved en innsats mot akutt forurensning i egen kommune. Det er naturlig at vertskommunen ivaretar sekretariatsfunksjonen for årsmøtet.

Vertskommunens oppgaver kan omfatte:

- utarbeide forslag til budsjett
- føre regnskap
- utarbeide forslag til årsrapport
- praktiske forberedelser til årsmøtet
- utarbeide og følge opp opplæringsplaner
- utarbeide og følge opp øvelsesplaner
- rapportere fra øvelser
- planlegge å iverksette utstyrsanskaffelser
- vurdere endringer i miljørisikoanalyse
- vurdere endringer i beredskapsplan
- holde oversikt over deltagerkommunenes kompetanse og utstyrsnivå
- ajourhold av miljørisikoanalyse
- ajourhold av beredskapsplan
- operativ innsats i kommunene
- yte bistand til deltagerkommunene

3.4 Opplæring/øvelser

Beredskapen i regionen skal øves minimum en gang pr år. Øvelsen legges opp slik at både tema og omfang for øvelsen varieres fra år til år. Det bør lages en øvelsesplan for regionen for minimum to år av gangen og denne bør rullere årlig. Hver øvelse skal evalueres og erfaringene benyttes i den videre beredskapsutviklingen. En kortfattet rapport fra øvelsen fremlegges for beredskapsstyret og årsmøtet. Det skal i rapporten legges spesielt vekt på de erfaringer som er vunnet og hvorledes disse vil bli ivarettatt i det videre beredskapsarbeidet. Personell som er tilknyttet IUAets og kommunenes beredskapsorganisasjon, skal gis nødvendig opplæring for å fylle sin funksjon i beredskapen. Denne kompetansen skal vedlikeholdes og oppdateres, f.eks. ved oppfriskningskurs eller øvelser.

Nøkkelpersonell på ulike nivåer i organisasjonen skal gis den nødvendige formelle og praktiske kompetanse ved kurs/opplæring spesielt innrettet for dette formål. Beredskapsstyret er ansvarlig for at det utarbeides opplæringsplaner og at slik opplæring tilbys personellet.

Eksempel på kompetansekrav til beredskapspersonellet:

Innsatsmannskaper

- Teoretisk/praktisk grunnutdanning i oljevern, minimum 3 dager
- Teoretisk/praktisk grunnutdanning i kjemikalievern, minimum 2 dager
- Erfaring fra minimum 2 innsatser/praktiske øvelser

Skadestedsleder - Kompetansekrav som for innsatsmannskaper og i tillegg:

- Skadestedsleder kurs sjø- eller landforurensning, minimum 4 dager
- Erfaring fra ytterligere minst 2 innsatser/øvelser

Innsatsleder

- Kompetansekrav som for skadestedsleder og i tillegg:
- Taktisk spill og samtrening med andre organisasjoner, minimum 3 dager.
- Dokumentert ledererfaring
- Erfaring fra ytterligere 2 innsatser/øvelser

I alle kursene må det gis opplæring som sikrer mannskapenes helse og sikkerhet under innsatser. I tillegg kommer spesialkurs som kan være aktuelle, eksempelvis innen samband, miljøkunnskap, kjemikaliedykking osv. Det er på bakgrunn av slike generelle krav til kompetanse, laget individuelle opplæringsplaner for beredskapsorganisasjonen. Personell vil da læres opp på en systematisk måte over flere år, og det er mulig å måle den kompetanseheving som finner sted.

3.5 Ansvar og oppgaver

Brannvesenet

Brannvesenet vil normalt lede innsatser mot akutt forurensning på land og i strandsonen. Brannvesenet vil planlegge innsats, herunder anskaffelser, lagring og vedlikehold av materiell samt opplæring og øvelse av eget personell. Planlegging m.v. skal samordnes med havnevesenet og andre som inngår i beredskapen.

Havnevesenet

Havnevesenet vil normalt lede innsatser mot akutt forurensning på sjøen. Havnevesenet skal planlegge innsats, herunder anskaffelse, lagring og vedlikehold av materiell for bekjempelse av akutt forurensning samt opplæring og øvelse av eget personell. Planlegging m.v. skal samordnes med brannvesenet og andre som inngår i beredskapen.

Politiet

Politiet forutsettes å ivareta sine oppgaver etter de gjeldende regler og bestemmelser for politimyndighet. Politiets plikter under innsatser vil normalt være de samme som ved branntilfeller. Ved kombinerte rednings- og forurensningsinnsatser vil det være politimesteren eller hans stedfortreder i vedkommende politidistrikt som leder innsatsen.

4. Økonomi

4.1 Årsbudsjett

Sekretariatet setter hvert år opp forslag til budsjett for kommende år. Dette skal inneholde:

- Administrasjonsutgifter
- Drifts- og vedlikeholdsutgifter
- Investeringer i utstyr
- Forsikringer, avgifter
- Kurs
- Seminarer
- Finanskostnader
- Annet

Forslaget oversendes kommunene i god tid for å komme med i den ordinære budsjettbehandlingen i kommunene, senest 14 dager før årsmøtet som avholdes innen 1.februar. Budsjettet vedtas på årsmøtet.

4.2 Kostnadsfordeling

Utgiftsfordelingen er beregnet ut fra folketallet og risiko/uhellspotensialet i regionen. Kostnadsfordelingen er angitt i punkt 1.2 i vedtekter og kan endres av årsmøtet.

4.3 Anvisningsmyndighet

Anvisningsmyndigheten under større innsatser tilligger leder av IUA, men kan delegeres til nestleder. Leder eller hans stedfortreder har fullmakt til å iverksette nødvendige tiltak innenfor de økonomiske rammer som er gitt for beredskapen.

4.4 Revisjon

Regnskapet revideres av Bamble kommune og Telemark Kommunerevisjon IKS.

4.5 Utgifter til innsatser/garantier

Skadevolder er i prinsippet ansvarlig for alle utgifter som forårsakes ved akutt forurensning. Det kan oppstå situasjoner som gjør at erstatning ikke kan oppnås på grunn av at

- Skadevolder er ukjent eller kan ikke oppspores
- Skadevolder er ikke betalingsdyktig
- Skadevolder er helt eller delvis skadefri av juridiske grunner, f.eks. pga sjølovgivningens begrensingsregler
- Skadevolder påviser at utgiftene er urimelige i forhold til den fare for skade som forelå da innsatsen ble satt i verk

Kystverket fastsetter nærmere regler for når det kan gis økonomisk garanti og hvilke vilkår og egenandeler som gjelder.

Staten kan ved større kommunale innsatser som går ut over den kommunale beredskapsplikten og ved statlige aksjoner å gi garantier/forskuttere kommunens kostnader forbundet ved innsatsen. Dersom statlige midler er bevilget til innsatsen, skal Kystverkets regler for godtgjørelse og kontoplan for innsatser følges. Det vises i den forbindelse til Administrativ veiledning for kommunen og IUA som finnes på www.kystverket.no.

Kommunene v/IUA må vurdere nødvendigheten av de aktuelle tiltak og påse at kostnadene står i rimelig forhold til de skader tiltakene tar sikte på å avverge. I tvilstilfelle, og når situasjonen tillater det, skal IUA rådføre seg med skadevolder/forsikringselskap og/eller Kystverket.. Kommunene må kunne dokumentere sine kostnader ved akutte forurensningsinnsatser uavhengig av hvem som dekker kostnadene.

Tvil om hvem som skal bære kostnadene må ikke utsette eventuell innsats!

OPERATIV DEL

1. Beredkapsorganisasjon

1.1 Formål

Beredkapsplanen er et beslutningsstøtteverktøy for det Interkommunale Utvalget mot Akutt forurensning (IUA), og skal sikre at tiltak iverksettes når en forurensningssituasjon inntreffer. Vertskommunens operative beredskap kan settes i innsats og opptre da som en del av IUAs beredkapsorganisasjon, også selv om ikke IUA formelt etablerer seg i den aktuelle situasjonen.

Alle som er nevnt i beredkapsplanen plikter å være godt kjent med innholdet i planverket. Planen skal, så langt det er mulig, gi den enkelte anvisning på hvordan han skal forholde seg når IUAs beredkapsorganisasjon aktiviseres. Den enkelte plikter å forberede seg best mulig på sin primærfunksjon.

I tillegg skal IUAs beredkapsorganisasjon kunne gi den enkelte kommune, skadevolder og eventuelt Kystverket bistand ved akutte forurensningstilfeller.

IUAs beredkapsorganisasjon skal aktiviseres når et varsel om akutt forurensning indikerer at det er en hendelse på innsatsnivå 3 eller høyere. Innsatsnivåene er beskrevet i kapittel 1.7 nedenfor. Når hendelsen er større enn skadestedskommunen selv kan håndtere, skal IUA yte nødvendig bistand og eventuelt ta over ledelsen av innsatsen.

Planen er ikke dekkende for alle typer tiltak. Dette har bl.a sammenheng med at hendelser som kan inntreffe er svært forskjellige. Det er derfor viktig at hele organisasjonen og den enkelte medarbeider har gode fagkunnskaper, er godt forberedt, tar initiativ, bruker sunn fornuft og sin kreativitet.

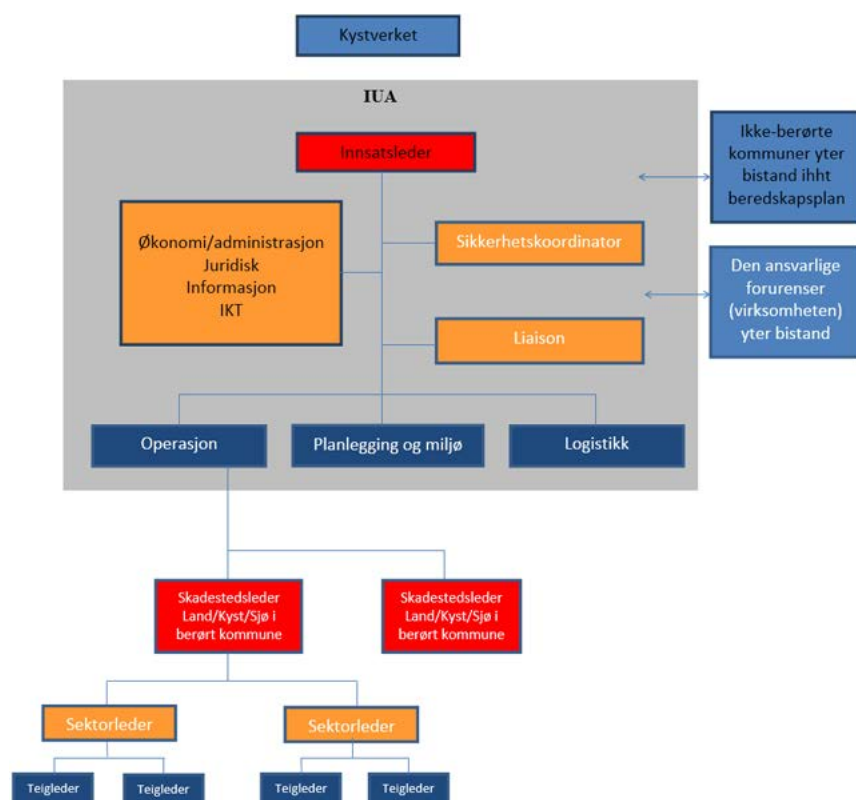
Beredkapsplanen inkluderer også grunnlaget for beredskapen slik dette er beskrevet i miljørisikoanalysen og dens dimensjonerende scenarier, hvordan beredskapen er organisert, økonomiske forhold, kompetanse for de ulike funksjoner etc. Disse forhold er beskrevet i administrativ del og i vedleggene.

1.2 IUAs beredkapsorganisasjon

Den operative beredskapen mot akutt forurensning er basert på prinsippene om Enhetlig Ledelsessystem (ELS) som er utviklet i fellesskap av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Kystverket og Klima- og forurensningsdirektoratet. Denne organiseringen er nærmere beskrevet i ELS veiledningen. Her finnes også forslag til en rekke maler og skjema som kan benyttes av IUA ved en innsats. En av fordelene med denne organiseringen, er at den kan tilpasses ulike typer innsatser og kan varieres i omfang fra en liten lokal innsats helt opp til en omfattende og langvarig statlig oljevernaksjon.

Organisasjonskartet nedenfor beskriver de ulike funksjoner som må dekkes når IUA er i innsats. I små og enkle innsatser kan det være at innsatsleder dekker de fleste funksjoner med 3-4 mannskaper til rådighet for operasjonen. Hvis situasjonen utvikler seg og blir mer omfattende eller komplisert, er det naturlig å trappe opp bemanningen, først og fremst i funksjonene planlegging og miljø og i logistikk. Dersom situasjonen utvikler seg ytterligere, er det naturlig å utvide staben i alle de tre hovedfunksjonene i linjen og videre i hjelpefunksjoner som sikkerhetskoordinator, informasjonsmedarbeider osv.

Nivå 3 – IUAs Innsatsledelse

De sentrale funksjonenes ansvar og oppgaver er nærmere beskrevet i kapittel 2 og 3 nedenfor.

1.3 Bemanning

Innsatsledelsen på nivå 3 vil primært være sammensatt av IUAs medlemmer. Så langt som mulig vil den enkeltes funksjon være slik oppstillingen nedenfor viser. Kystverket kan trekkes inn i innsatsen som rådgiver innen operasjon, logistikk, administrasjon osv.

På nivå 4 vil Kystverket lede aksjonen mens IUA vil ha ansvar for innsats i eget område ut fra Kystverkets prioriteringer og ordre. Både på nivå 3 når Kystverket er rådgiver og på nivå 4 ved en statlig aksjon vil det ofte være nødvendig med et tett samarbeid mellom IUA og Kystverket. Under aksjoner på nivå 4 kan IUA bli anmodet om å avgi personell og materiell til Kystverkets disposisjon. Spesielt kan dette gjelde personell som er lokalkjent i området, som har lokal miljøkunnskap eller som kan være forbindelsesledd (liaison) tilbake til IUA.

Funksjon

IUAs leder
IUAs nestleder
Velges blant IUAs medlemmer
Bestemmes ut fra innsatsens art/ tilgjengelig personell
Velges blant IUAs medlemmer
Bestemmes ut fra innsatsens art/ tilgjengelig personell
Velges blant IUAs medlemmer
Bestemmes ut fra innsatsens art/ tilgjengelig personell
Bestemmes ut fra innsatsens art/ tilgjengelig personell
Bestemmes ut fra innsatsens art/ tilgjengelig personell
Bestemmes ut fra innsatsens art/ tilgjengelig personell

Funksjon ved innsats

1. Innsatsleder
2. Innsatsleder
1. Leder Planlegging/Miljø
2. Leder Planlegging/Miljø
1. Leder Operasjon
2. Leder Operasjon
1. Leder Logistikk
2. Leder Logistikk
Sikkerhetskoordinator
Skadestedsleder land
Skadestedsleder strand

IUA må sørge for at minst to personer i regionen (samlet i IUA og vertskommunen) har tilstrekkelig kompetanse til å fylle hver av disse funksjonene. En av disse skal ha et hovedansvar for funksjonen og bør velges blant IUAs medlemmer.

1.4 Geografisk virkeområde

Regionen dekker de deltagende kommunenes landareal og sjøarealet ut til grunnlinjen. Det geografiske virkeområdet er beskrevet i miljøfølsomhetskartene (MOB-karter).

1.5 Aksjonssentral

Ved innsatser på nivå 3 og 4 vil innsatsledelsen innta sin plass i aksjonssentralen på Halen gård. Ansvar for utrustning, drift og vedlikehold av aksjonssentralen er tillagt Bamble kommune. Aksjonssentralen skal være utstyrt med telefon, datalinjer, faks, VHF og annet nødvendig kommunikasjonsutstyr for innsatser på land og sjø. Internetttilgangen må ha tilstrekkelig kapasitet. Selv om svært mye informasjon kan hentes på internett, er aksjonssentralen også utstyrt med et minimum av vanlige topografiske kart og sårbarhetskart over IUAs område (sjø og land) samt denne beredskapsplanen på papir eller minnepinne.

(Aksjonssentralen kan også, etter konkret ordre om dette fra IUA under en innsats, flyttes til et annet sted. I slike tilfeller skal nødvendig melding (helst skriftlig) sendes alle involverte i innsatsen om hvor den nye etableringen av aksjonssentralen vil være og fra hvilket tidspunkt dette gjelder. Tidspunktet må settes slik at flyttingen kan forberedes godt, at den medfører minst mulig forstyrrelser for innsatsen og slik at IUA virkelig er operativt på det nye stedet fra det oppgitte tidspunkt.

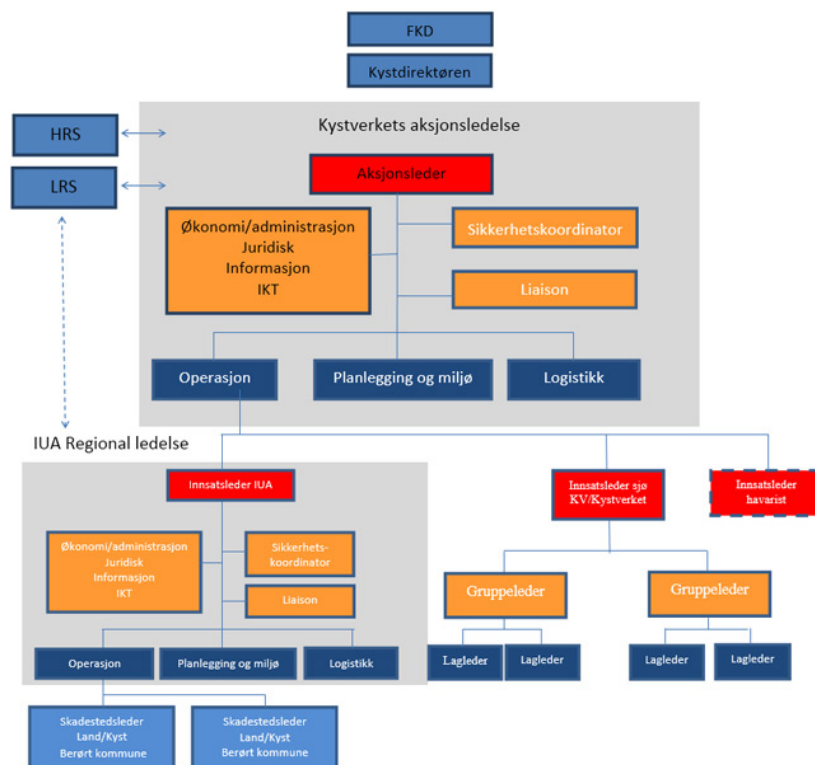
Forhåndsdefinerte alternative aksjonssentraler:

- Porsgrunn Brannstasjon (Hydrovegen 53)
- Skien Brannstasjon (Skotfossveien 27)
- Notodden Brannstasjon (Merdeveien 12 E)
- Kragerø (Havna og brannvesenet)
- Tinn (Torget 1)
- Vest Telemark (Høydalsmo Kraftlag)

1.6 Samordning av store oljevernaksjoner som ledes av Kystverket

Når IUA er organisert som vist ovenfor, vil organisasjonen enkelt kunne tilpasses den samspillorganisasjon som etableres ved store oljevernaksjoner og som blir ledet av Kystverket. IUA skal da, etter pålegg fra Kystverket, ivareta den regionale operative ledelsen av aksjonen på vegne av Kystverket (se forurensningslovens § 47 om bistandsplikt). Organisasjonsmønsteret og IUAs plass er vist i skissen under.

Nivå 4 – Statlig aksjonsledelse

1.7 Innsatsnivåer

Nivå 1	Skadevolder aksjonerer	Skadevolder aksjonerer med sin innsatsorganisasjon. Kommunen og evt IUA påser at skadevolder har iverksatt nødvendige tiltak.
Nivå 2	Kommunen aksjonerer	Ved mindre tilfeller av akutt forurensing der skadevolders innsats ikke er tilstrekkelig: Enkeltkommunen aksjonerer ihht egen plan, og med eventuell ressursbistand fra vertskommunen. Innsatsleder hentes fra skadestedskommunen.
Nivå 3	IUA/vertskommune aksjonerer	Ved mindre tilfeller av akutt forurensing der oppgaven er større enn den enkelte kommune kan klare, iverksetter IUA innsats på vegne av berørte kommuner. Denne beredskapsplanen dekker slike innsatser. Ved noen innsatser kan IUA velge bare å benytte vertskommunens ressurser.
Nivå 4	Kystverket aksjonerer IUA har regional ledelse	Forurensningssituasjonen er større eller mer kompleks enn det IUA og/eller skadevolder kan håndtere. IUA/enkeltkommunen kan anmode Kystverket om å overta ansvaret for innsatsen eller Kystverket kan på eget initiativ overta.

2. Varsling og mobilisering

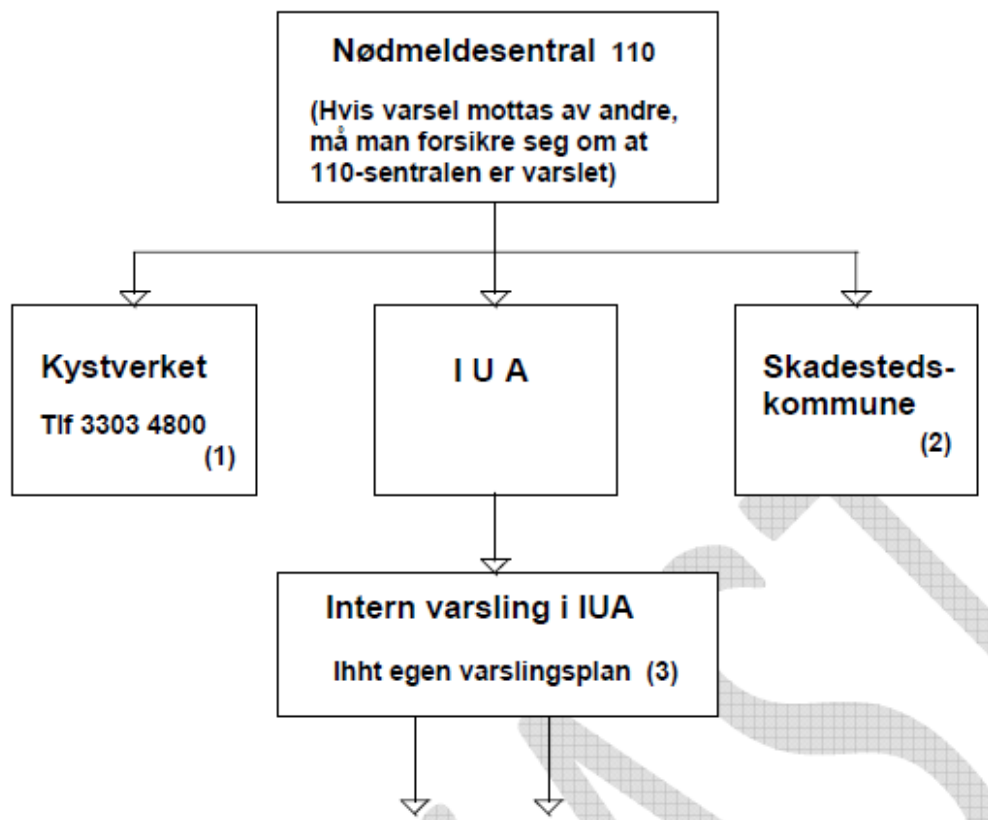
IUA's varslingsplan baserer seg på at akutt forurensning normalt varsles på nødnummer 110. De benytter varslings skjema og varsler i henhold til varslingsplan som beskrevet nedenfor. Kystverket har i tillegg utarbeidet en egen [veiledning for 110-sentralene for viderevarsling av akutt forurensning](#) til Kystverkets vaktordning, tlf. 33 03 48 00.

2.1 Sjekkliste meldingsmottaker / leder IUA

Den som mottar varsel om akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal:

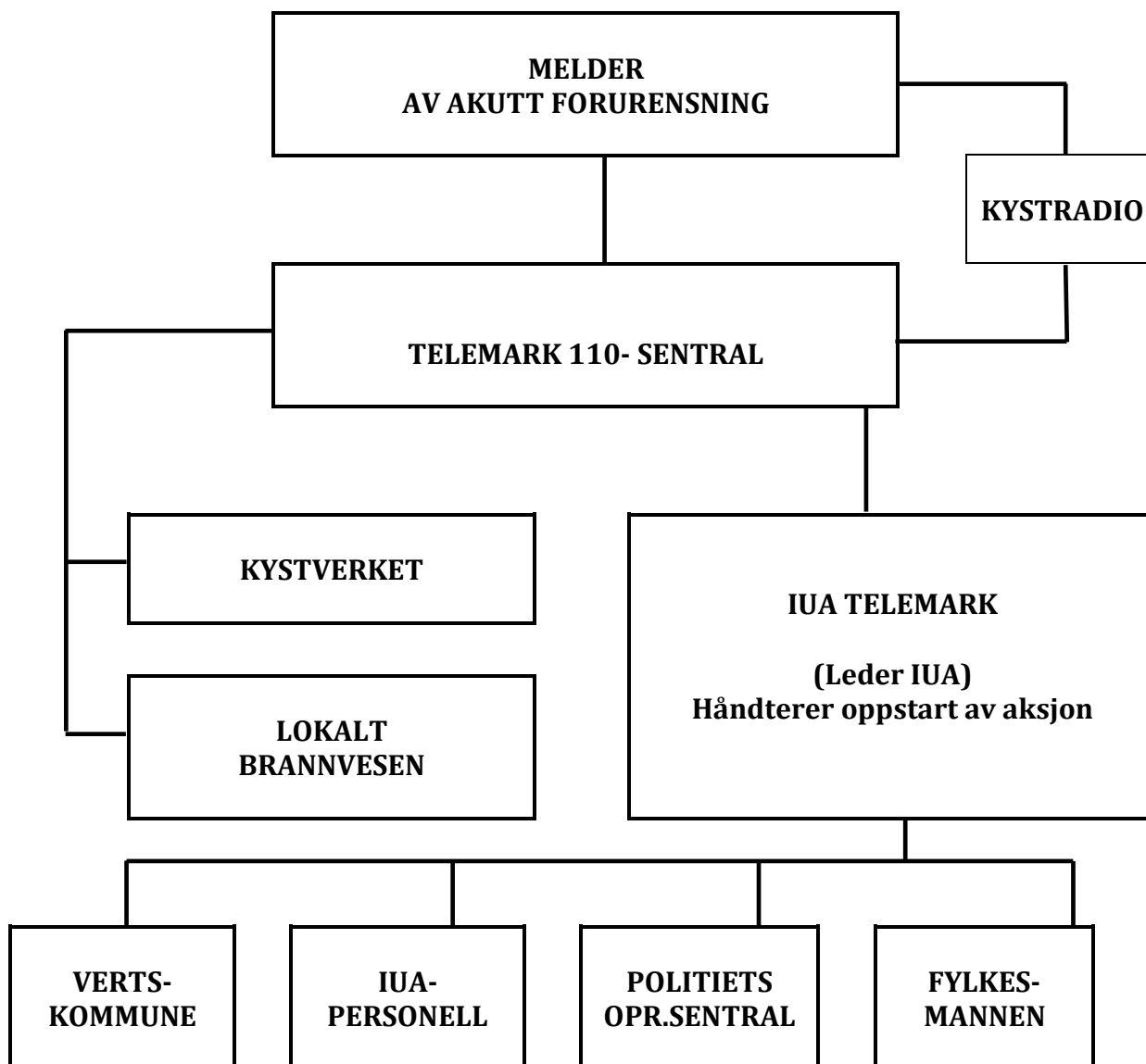
- Notere ned varselet og sørge for å få svar på følgende spørsmål:
 - Hvem varsler
 - Hvor skjedde uhellet
 - Hva har skjedd/situasjonsbeskrivelse
 - Hvilken olje/kjemikalie er sluppet ut og i hvilken mengde
 - Hvem er på stedet (skadete, politi, brannvesen, ambulanse?)
 - Lese meldingen tilbake.
 - Vurdere situasjonen, spesielt med tanke på hva omfanget kan utvikle seg til.
 - Sørge for varsling og mobilisering av aktuelt personell i IUAs ledelse.
 - Sørge for at varsling blir utført i henhold til varslingsplan, herunder vertskommunen og Skadestedskommune.
 - Sørge for at loggføring iverksettes.

2.2 Varslingsplanen

- 1) Kystverket skal varsles av nødmeldesentralen ved alle typer akutt forurensning, ref egen instruks om dette utarbeidet av Kystverket.
- 2) Kommunen kan informere andre, f.eks ordfører, rådmann osv ihht egne behov for informasjon.
- 3) Representerer intern varsling i IUA. Dette må beskrives nærmere når regionen lager sin beredskapsplan.

Varslingsplan for IUA Telemark

- Kystverket varsles ved alle forurensningsnivå.
- Ved forurensningsnivå 1 og 2 varsles kun det lokale brannvesen.

Leder av IUA og innsatsleder tar beslutning av disponering av mannskap.

2.3 Varslingsskjema

Kystverket har laget et varslingsskjema for varsling av akutt forurensning som de benytter. Dette skjemaet kan være et utgangspunkt for regionens eget skjema, [se skjema for varsling akutt forurensning](#).

2.4 Mobilisering

2.4.1 Lokal innsats (nivå 2 innsats)

Lokal innsats ledes av innsatsleder i den kommunen hvor uhellet har skjedd. Mobilisering skjer i henhold til rutiner for enkeltkommunen gjengitt i kommunal beredskapsplan i vedlegg B til denne beredskapsplanen.

Innsatsleder avgjør om det er behov for å utvide den første innsatsstyrken med ekstra personell. Oversikt over tilgjengelige ressurser i kommunene finnes i lokale beredskapsplaner.

Innsatsleder i skadestedskommunen beslutter i samråd med IUA/vertskommunen om det er behov for å innhente bistand fra vertskommunen, eventuelt om IUA eller vertskommunen skal overansvare for innsatsen (nivå 3 innsats). Mobilisering skjer da som beskrevet under regional innsats nedenfor.

2.4.2 Regional innsats (nivå 3 innsats)

Ved regional innsats har IUA, eventuelt vertskommunen, innsatsledelsen. Organiseringen av den interkommunale innsatsen er beskrevet i organisasjonsdiagrammet i kapittel 1 ovenfor. Innsatsledelsen avgjør hvilke ressurser som skal settes inn, ut fra en vurdering av uhellets type og omfang og mulig utvikling av situasjonen. Oversikt over tilgjengelige ressurser finnes i vedleggene.

3. Sjekkliste forberedelser, gjennomføring og avslutning av innsatser

Dette kapitlet beskriver et generalisert handlingsmønster for IUA under en innsats. Handlingsmønsteret må bygge på en systematisk vurdering av situasjonen og tilpasses det enkelte tilfelle. Sjekklistene er et hjelpemiddel som brukes av den enkelte funksjon for tiltak som kan være aktuelle å iverksette i forskjellige situasjoner. Punktene i sjekklistene er ikke nødvendigvis i riktig rekkefølge eller uttømmende for den aktuelle situasjon. Tiltak må derfor vurderes og tilpasses på bakgrunn av den informasjon som foreligger.

I mange situasjoner vil kanskje bare vertskommunen rykke ut eller bare visse deler av IUA bli bemannet. Sjekklistene nedenfor gir likevel verdifulle råd og tips om hvilke funksjoner og oppgaver innsatsledelsen må ivareta. I de enkleste innsatsene kan det være at innsatsleder alene må dekke alle funksjonene.

3.1 Før innsatsledelse er utpekt

Når 110-sentralen har mottatt varsel om en akutt forurensning, skal de viderevarsle som beskrevet i varslingsplanen ovenfor. I de første viktige minuttene og parallelt med viderevarslingen, må 110-sentralen å sørge for, enten selv eller med hjelp av andre i kommunen/vertskommunen, at ytterligere opplysninger om situasjonen og viktige rammebetingelser innhentes. Dette må skje uten opphold frem til Innsatsleder er utpekt og overtar ansvaret for innsatsen.

Følgende opplysninger må primært innhentes:

- hvilket stoff (olje/kjemikalie) som er involvert
- mengde sluppet ut og gjenværende potensiale
- om utslippet er stoppet
- helsefare
- miljøfare
- brann- og eksplosjonsfare
- vind, strøm, temperatur, nedbør, lysforhold
- spredning og utstrekning
- iverksatte tiltak
- hvilke sårbare naturressurser eller områder som kan skades eller er truet

Basert på kunnskap om regionens beredskapsplan og tilgjengelige ressurser, tar 110-sentralen stilling til:

- om iverksatt innsats (f.eks av bedriften, skadestedskommunen eller andre beredskapssetater) er tilstrekkelig eller om ytterligere innsats skal iverksettes
- hvis ytterligere innsats er nødvendig, på hvilket nivå vil innsatsen skje (nivå 2, 3 eller 4)
- hvilken konkret innsats og viderevarsling som skal iverksettes
- ved hendelser på nivå 3 eller 4 vil innsatsleder normalt hentes blant IUAs medlemmer eller fra vertskommunen, se kapittel 1.3 ovenfor.

3.2 Etablering av innsatsorganisasjon og aksjonsentral

Det forutsettes nå at situasjonen er en akutt forurensning på nivå 3 (eller 4), at innsatsleder er utpekt og at den første varslingen av personell er gjennomført. Innsatsleder og hans stab etablerer seg i aksjonsentralen som er utstyrt for dette formålet. Alternativt sted kan bli oppgitt ved varsling. Se forøvrig kapittel 1.5.

Samband

- Ved innsatser på sjø benyttes fortrinnsvis kanalene 6, 10, 12, 67, 69 og 73 i det maritime VHF-sambandet. Skadestedsleder sjø benytter kanal 67
- Ved innsats på land benyttes enten brannvesenets sambandskanaler eller mobiltelefoner. Det må da settes opp en telefonliste. (Fordelen med mobil er at det er et lukket samband og vanskelig kan avlyttes).
- Mobiltelefoner kan også brukes til å sende bilder og e-post. Derfor bør en e-post liste også opprettes. Unngå bruk av personavhengige e-postadresser.
- sjekk om felles loggsystem eller felles nettbasert løsning kan/bør brukes.
- Politiet kan benytte eget sambandsopplegg

3.3 Innsatsleder

Når det er besluttet å iverksette en innsats på nivå 3 (IUA eller vertskommunen) eller nivå 4, har innsatsleder det totale ansvar for innsatsen og mannskapenes sikkerhet. Han må til enhver tid sørge for at innsatsen styres ut fra en miljømessig begrunnelse og øvrige rammebetingelser slik at ressursene kan utnyttes mest mulig effektivt.

Innsatsleder er øverste leder for innsatsen. Etter hvert som en stab etableres, vil mange av momentene i sjekklisten kunne utføres av funksjonene i staben. Momentene i sjekklistene er satt opp i prioritert rekkefølge, men rekkefølgen må avgjøres ut fra den enkelte situasjon.

Innsatsleder skal:

- Fullføre intern varslingsplan av IUA i henhold til egen varslingsplan.
- Vurdere om enkelte eller alle funksjonene i staben skal mobiliseres og varsle disse.
- Oppnevne skadestedsleder (land, strand og evt sjø) etter behov.
- Gjennomføre første møte med funksjonslederne og avtale videre møteplan.
- Beslutte oppstartingsstrategi for skadebekjempelsen på bakgrunn av råd fra funksjonsledere/skadestedsledere. Det anbefales at planlegging og miljø samordner råd til innsatsleder etter hvert som staben etableres.
- Sørge for at aksjonsentralen bringes i operasjonsdyktig stand.
- Godkjenne innsatsplan og gi ordre om hvordan innsatsen skal gjennomføres, til funksjonene operasjon, logistikk og planlegging og miljø. Bruk eventuelt ordremal i ELS.
- Sørge for mannskapenes helse og sikkerhet, og etter hvert at vernerunder gjennomføres. Ref sikkerhetsdokument i vedleggene. Det må sikres at alle som inngår i innsatsen har nødvendig sikkerhetsopplæring.
- Sørge for nødvendig kontakt med skadested, andre berørte og Kystverket
- Vurdere behov for ytterligere kommunale mannskaper/materiell og i så fall å mobilisere disse
- Vurdere og eventuelt å forhåndsvarsle ytterligere aktuelle interne/eksterne materiell- eller personellressurser med tanke på fremtidig behov, evt i samarbeid med Kystverket.
- Ha oversikt over forurensningen, utbredelse og miljøskader (utføres av planlegging og miljø når funksjonen er etablert).
- Ha oversikt over innsatsen og dens effektivitet (utføres av operasjon sammen med skadestedsleder når funksjonen er etablert).
- Vurdere å iverksette tiltak for å hindre forverring eller spredning ut fra skadeomfang og sannsynlig utvikling.
- Kontrollere og sørge for god informasjonsflyt internt i innsatsorganisasjonen.
- Etablere ekstern informasjonstjeneste og eventuelt å utarbeide pressemelding. Ved nivå 4-aksjon skal dette gjøres i samarbeid med Kystverket.
- Sørge for at det etableres en plan for håndtering av avfall.
- Sørge for at det etableres kontakt med forsikringselskap / eier / bedriftens direktør, dette er spesielt viktig ved store/langvarige innsatser mot akutt forurensning.
- Kreve økonomisk garanti fra skadevolder eller be om dette fra Kystverket hvis slik garanti ikke mottas fra skadevolder.
- Etablere rutiner slik at den informasjonen innsatsleder mottar fra funksjonene i staben er oppdaterte, relevante og tilstrekkelige som underlag for nødvendige beslutninger. (Det kan være aktuelt å etablere egne rapporteringsskjema for dette).
- Vurdere behov for og evt å beslutte forsterkninger i de ulike funksjonene.

- Sørge for administrasjon, økonomistyring og loggføring herunder dokumentasjon med begrunnelse for viktige beslutninger og hendelser.
- Gi situasjonsrapport til Kystverket etter avtale.

Avslutning

- Beslutte, på miljøfaglig grunnlag, hvor rent det enkelte område skal være før innsatsen kan avsluttes.
- Gjennomføre sluttbefaring i hvert enkelt område med aktuelle parter (representant for innsatsledelsen, grunneier, forsikringselskap og evt Kystverket). Befaringsrapport skal utarbeides.
- Beslutte demobilisering og gi ordre om dette. Kontrollere at denne informasjonen sendes til alle involverte og kontrollere at demobiliseringen iverksettes som planlagt.
- Utarbeide sluttrapport med regnskap, rapport fra innsatsen, forurensningsskader, tilløp til og aktuelle skader på personell, ressursbruk, behov for vedlikehold/reparasjoner/kassasjon/avhending, håndtering av avfall osv.
- Utpeke ansvarlig som følger opp etterarbeid når innsatsen er avsluttet.

3.4 Leder planlegging og miljø

Leder planlegging og miljø skal utarbeide beslutningsgrunnlag for innsatsleder på bakgrunn av informasjon om forurensningssituasjonen, prioriterte miljøressurser, værforhold, ressurser tilgjengelig og andre forhold av betydning for innsatsen.

Leder planlegging og miljø skal:

- Motta varsel og møte i aksjonssentralen.
- Sette opp oversikt over sårbare miljøressurser i prioritert rekkefølge for raskt å kunne foreslå hva som skal beskyttes og hvilke beskyttelsestiltak som er aktuelle. Hvis mulig, bør dette gjøres i samarbeid med Fylkesmannens miljøvernavdeling.
- Utarbeide forslag til innsatsplan med nødvendige beskyttelsestiltak på kort sikt (f.eks neste timer/dag) og lang sikt (en eller flere uker) på bakgrunn av opplysninger og prognoser om drift, spredning og prioriterte miljøressurser.
- Kartlegge forurensningens utbredelse og miljøskadene.
- Beregne forurensningens videre spredning og drift og skadepotensialet ut fra dette.
- Informere innsatsleder om antatte miljøskader ved forskjellige former for innsats (ingen innsats er også et mulig tiltak).
- Tegne ut miljøkart sjø/land og gjøre disse kjent og tilgjengelig.
- Skaffe informasjon om værforhold og -prognoser. Gjøre informasjonen kjent i organisasjonen.
- Utarbeide forslag til gjennomføring av møter med funksjonslederne i staben
- Delta i ledermøter i staben.
- Etablere kontakt med observasjonsfartøy/Kystverkets fly og dirigere disse etter behov i samråd med operasjon og logistikk.
- Vurdere eventuell bruk av dispergeringsmiddel.
- Knytte til seg nødvendig ekstern miljøfaglig ekspertise.
- Føre fortløpende oversikt om økonomiske disposisjoner i funksjonen, rapportere dette til innsatsleder eller til økonomifunksjon dersom denne er etablert.
- Bearbeide og systematisere produsert og innsamlet informasjon om forurensningen og innsatsens effekt på denne. Omfatter også dokumentasjon på foto/video.
- Sørge for at informasjonsfunksjonen blir orientert om forurensningssituasjonen og innsatsen. Avtal faste tidspunkt for orientering.
- Utarbeide vaktlister innenfor sin funksjon og tilpasse bemanningen til behovet.
- Utarbeide, gjerne i samarbeid med Fylkesmannen, forslag til avfallsplan herunder etablering av lokale deponier/samleplasser for avfall fra innsatsen.
- Leder planlegging og miljø rapporterer til innsatsleder.

Avslutning

- Gi råd til innsatsleder, på miljøfaglig grunnlag og i samråd med operasjon, hvor rent miljøet skal være før saneringen kan avsluttes.
- Informere, på innsatsleders forespørsel, om de miljømessige konsekvensene ved å avslutte aksjonen, og hvilke konsekvenser en tidligere eller senere avslutning vil medføre.
- Følge opp og avslutte avtaler som funksjonen har inngått med andre.
- Samle inn og systematisere dokumentasjon for egen funksjon.
- Motta dokumenter, logg og annen info fra øvrige funksjoner, sammenfatte dette og overlevere til innsatsleder.
- Bistå leder operasjon i avslutnings- og etterarbeid.

3.5 Leder operasjon

Leder operasjon skal gi innspill til planlegging og miljø om forholdene på skadestedet og personellsituasjonen. Han skal sørge for at ordre fra innsatsleder blir iverksatt slik at ressursene benyttes optimalt og rapportere om utviklingen på skadested.

Leder operasjon skal:

- Motta varsel og møte i aksjonssentralen.
- Oppdatere seg om situasjonen (hendelse, varsling, tiltak).
- Gi relevante innspill til planlegging og miljø for utarbeidelse av innsatsplan.
- Sørge for å iverksette alle tiltak besluttet av innsatsleder i innsatsplanen ved å utforme ordre til skadestedsleder(e).
- Fortløpende kontrollere og vurdere de iverksatte tiltakene og resultater av disse.
- På bakgrunn av dette å vurdere å foreslå videre tiltak eller relevante alternative tiltak.
- Sørge for nødvendig bemanning i funksjonen operasjon.
- Holde funksjonslederne i staben oppdatert om innsatsen og antatt videre utvikling.
- Holde kontakt med, orientere, gi ordre og motta situasjonsrapport fra skadestedsleder, rådgivere og eventuelle andre.
- I samarbeid med skadestedsleder gi ordre om og kontrollere utførelsen av tiltak mot sekundærforurensninger.
- Delta i ledermøter i staben.
- Bistå innsatsleder og de andre funksjonslederne med faglig informasjon og råd.
- Foreslå bruk av rådgivere på skadested og/eller i innsatsledelsen i samråd med øvrige stabsledd.
- Sørge for, sammen med planlegging og miljø, at innsatsressursenes posisjoner plottes på kart
- Gi tilbakemeldinger til logistikk om utstyr og tilstand.
- Utarbeide vaktlistene innenfor sin funksjon og tilpasse bemanningen til behovet.
- Sørge for at aktiviteter, tiltak og beslutninger blir loggført.
- Sørge for at annen dokumentasjon i funksjonen fortløpende blir sortert og samlet.
- Leder operasjon rapporterer til innsatsleder.

Avslutning

- Gi innspill til planlegging og miljø om tidspunkt for og hvordan avslutning av innsatsen bør skje.
- Motta ordre om demobilisering for hvert enkelt område fra innsatsleder.
- Sørge for at ordre om demobilisering blir gitt videre til alle involverte og følge opp demobiliseringen.
- Bistå logistikk med avslutningen av inngåtte avtaler om leie eller kjøp av utstyr og tjenester.
- Samle inn og systematisere dokumentasjonen fra egen funksjon. Oversende dette til planlegging og miljø.

3.6 Leder logistikk

Leder logistikk skal gi innspill til planlegging og miljø om materiellsituasjonen. Han skal frembringe, holde oversikt over og vedlikeholde ressurser som bestilles av operasjon.

Leder logistikk skal:

- Motta varsel og møte i aksjonssentral.
- Sørge for nødvendig bemanning i funksjonen.
- Fremskaffe oversikt over aktuelle tilgjengelige ressurser.
- Delta i ledermøter i staben.
- Varsle, bestille og mobilisere ressurser og nødvendig transport av disse ihht angitt behov fra operasjon.
- Avtale priser og leveringstid og -sted ved bestilling av ressurser (personell, materiell, båter)
- Sørge for at det utarbeides økonomiske oversikter og prognoser hvis ikke dette er etablert som egen funksjon.
- Sørge for skriftlig bekreftelse (også når bestilling gjøres muntlig) på pris, leveringstid og transportmåte ved bestilling av ressurser (eks. mannskaper, båter, lenser, transport, rengjøring mm).
- Føre fortløpende oversikter, skriftlig og eventuelt på tavle, over tilgjengelige, bestilte og operative ressurser inkludert responstider.
- Utarbeide vaktlistene innenfor sin funksjon og tilpasse bemanningen til behovet.
- Sørge for etterforsyning av forbruksartikler.
- Fortløpende å oppdatere innsatsleder (evt økonomi/administrasjon hvis dette er etablert som egen funksjon) om påløpte og fremtidige kostnader.
- Sørge for reparasjon og vedlikehold av utstyr i innsats.
- Utarbeide forslag til disposisjon og dimensjonering av materiell.
- Følge opp tiltak besluttet av innsatsleder i innsatsplanen.
- Vurdere behov for bistand til egen funksjon.
- Foreslå å forberede tiltak for deponering av oppsamlet masse eventuelt annen disponeringsmåte.
- Leder logistikk rapporterer til innsatsleder.

Avslutning:

- Gi demobiliseringsordre til aktuelle ressurser i samarbeid med leder operasjon.
- Avslutte inngåtte avtaler om leie eller kjøp av utstyr og tjenester.
- Planlegge å inngå avtaler om rengjøring og eventuelle reparasjoner av utstyr i samråd med leder operasjon.
- Sørge for transport av utstyr til depot for rengjøring, reparasjon og lagring.
- Sørge for uttransport av personell.
- Sørge for særskilt behandling av lenser brukt ved oppdrettsanlegg/vassdrag med smitte.
- Ta vare på dokumentasjon om logistikkfunksjonen og overføre aktuell informasjon til leder planlegging og miljø.

3.7 Skadestedsleder (SKL)

Skadestedsleder organiserer og leder arbeidet på skadested. Han mottar ordre fra og rapporterer til operasjon.

Skadestedsleder skal:

- Motta varsel og møte i aksjonssentralen eller direkte på skadested ihht ordre.
- Skaffe seg oversikt over situasjonen.
- Opprette kommandoplass (på land eller i båt).
- Opprette samband med leder operasjon, sektor- og teigledere.
- Sørge for at nødvendige støttefunksjoner blir mobilisert (personell, hjelpemidler, sambandsutstyr, planverk mm).
- Rekognosere skadeområdet og utarbeide oversikt over forurensningens utbredelse.
- Beslutte taktikk for skadebekjempelsen i samråd med leder operasjon og sektorledere.
- Fordele ressurser og gi innsatsordre til sektorledere og teigledere.
- Fortløpende å vurdere, planlegge, gjennomføre og overvåke innsatsen for begrensning av forurensningsskader basert på ordre mottatt fra operasjon.
- Ta prøver av forurensningen (olje/kjemikalie) og sende prøvene til analyse etter avtale med leder operasjon.
- Bidra aktivt med å få frem riktige og tilstrekkelige bekjempningsressurser.
- Motta melding fra operasjon om bestilt utstyr og ankomsttid (utarbeidet av logistikk).
- Motta opplysninger fra operasjon (utarbeidet av planlegging og miljø) om verneverdige områder og prioriteringer.
- Vurdere behov for fly eller helikopter til observasjoner.
- Regelmessig motta meteorologiske opplysninger fra operasjon.
- Dokumentere hendelser/utvikling ved fotografering og egne notater i logg.
- Vurdere behov for og eventuelt å anmode leder operasjon om ytterligere personell og materiell.
- Løpende å vurdere fordeling og forflytning av ressurser innen skadeområdet.
- Forelegge disposisjoner av personell og materiell som avviker vesentlig fra opprinnelig ordre for leder operasjon.
- Ha god kontakt med andre som også har oppdrag på skadested f.eks. nødlossing, sikring mv.
- Gi situasjonsrapporter (skriftlige eller muntlige) til leder operasjon etter avtale.
- Delta (om mulig) i stabsmøter og legge fram planer for neste dag. Eventuelt å sende neste dags innsatsplan til leder operasjon etter avtale.
- Skadestedsleder mottar ordre fra og rapporterer til leder operasjon.

Avslutning:

- Delta på sluttbefaring.
- Demobilisere ihht ordre fra operasjon.
- Forberede mottak og tilbakeføring av utstyr i samarbeid med logistikk.
- Sortere ut lenser som har vært brukt ved smittede oppdrettsanlegg/vassdrag.
- Gi ordre om demobilisering til underliggende enheter på ordre fra operasjon.
- Gi innspill til operasjon (som bringer dette videre til logistikk) om oppfølging og avslutning av avtaler som er inngått med andre etter avtale.
- Samle inn og systematisere dokumentasjon for innsatsen og arbeid i egen funksjon.
- Gi rapport om innsats dokumentert ved egen logg, oversikt over ressurser i innsats og foto/video til leder operasjon.

3.8 Sektor/teigleder

Ved landbaserte innsatser brukes begrepene sektor og teig for å dele inn skadestedet i mindre områder. På sjø benyttes begrepene gruppe og lag for disse delene av organisasjonen.

Sektor- og teigledere leder arbeidet innenfor sin sektor/teig. Han mottar ordre fra og rapporterer til skadestedsleder.

Sektor/teigleder skal:

- Motta varsel og møte på angitt sted.
- Motta ordre fra skadestedsleder/sektorleder.
- Rekognosere i tildelt område.
- Sende muntlig (alternativt skriftlig) situasjonsrapport til skadestedsleder/sektorleder etter avtale.
- Sektorleder skal planlegge bruk av tilførte ressurser og fordele dette til teigledere.
- Velge kommandoplass (eventuelt kommandofartøy).
- Lede og samordne innsatsen innenfor egen sektor/teig.
- Kontrollere at innsatsen forløper som planlagt.
- Føre timelister for innleid personell/materiell.
- Sørge for at viktige avgjørelser/hendelser loggføres og rapporteres
- Etter ordre fra skadestedsleder/sektorleder å avvikle innsatsen for mannskaper/materiell.
- Organisere rengjøring av materiell og eventuelle fartøy.
- Samle all dokumentasjon, logg/timelister mv og levere dette til skadestedsleder/sektorleder.
- Møte på angitt sted for avlevering av dokumentasjon og avslutning.

3.9 Sikkerhetskoordinator

Sikkerhetskoordinator skal være en pådriver for at et systematisk helse- og sikkerhetsarbeid til enhver tid ivaretas som beskrevet i arbeidsmiljøloven og internkontrollforskriften. Det presiseres at mannskapenes helse og sikkerhet er et linjeansvar.

Sikkerhetskoordinator skal:

- Motta varsel og møte i aksjonssentralen.
- Utarbeide forslag til sikkerhetsdokument basert på beredskapsplanens vedlegg.
- Påse at alle i innsatsorganisasjonen er kjent med og følger gjeldende instruks for sikkerhet under innsatser.
- Bidra til at sikkerheten for personellet er ivaretatt i innsatsplaner og innsatsordrer på alle nivå i organisasjonen å gi nødvendige innspill til utarbeidelsen av disse.
- Påse at risikoforhold vurderes før operasjoner i igangsettes og under arbeidets gang. Dersom risikonivået vurderes som uakseptabelt høyt, skal risikoreduserende tiltak iverksettes for å forbedre sikkerheten.
- Foreslå et system for rapportering av uønskede hendelser (RUH) for innsatsleder slik at farlige forhold og farlige handlinger kan identifiseres og avverges.
- Påse at RUH sendes tjenestevei, og at informasjonen også formidles til det aktuelle personellets arbeidsgiver.
- På eget initiativ å foreslå tiltak for å forbedre sikkerheten.
- Sikkerhetskoordinator rapporterer til innsatsleder.

IUA/vertskommunen skal under innsatser samordne og ivareta helse- og sikkerhetsarbeid for egne og andre kommuners arbeidstagere etter arbeidsmiljøloven § 3-1 ref. § 2-2. Den enkelte kommunes arbeidsgiveransvar etter arbeidsmiljøloven § 2-1 påvirkes ikke av at IUA/vertskommunen utfører denne oppgaven.

3.10 Støttefunksjoner

Innsatsleder beslutter om og når støttefunksjoner som økonomi og administrasjon, informasjonstjeneste, juridisk, ikt og liaison skal opprettes. Behovet vil variere fra innsats til innsats og også over tid i den samme innsatsen. Det vil være naturlig å hente kompetent personell til disse funksjonene fra de involverte kommunene. Støttefunksjonene rapporterer til innsatsleder.